

60.výročí založení ch.v.d. Detecha Nové Město nad Metují

Detecha, chemické výrobní družstvo bylo založeno 18.zářím 1954. Stalo se tak na ustavující valné hromadě v Sedloňově v Orlických horách za účasti 42 přihlášených členů. Prvním předsedou družstva byl tehdy zvolen pan Ladislav Horáček z Hradce Králové. První sídlo družstva bylo v České Skalici a první výroba byla zahájena v Olešnici v Orlických horách.

Družstvo tedy bylo založeno v době, kdy se v Orlických horách rušily všechny menší textilní provozy a lidé byli nuceni dojíždět za prací do okolních měst. V té době to ovšem bylo dosti komplikované, zejména pro starší lidi a maminky s malými dětmi. Proto uvítali s velkou radostí myšlenku založit tady družstvo.

V následujících letech po vybudování první provozovny Detechy v Sedloňově, byly postupně zřizovány další provozy: v Novém Městě n.Met., České Skalici, Tisu, Rzech, středisko domácí výroby v Olešnici; dále pak provozovna v Novém Hrádku, Končinách, Deštném a Rokytnici v Orlických horách. Vyráběly se především barvy, mýdlové přípravky, svíčky a kosmetika.

Cituji ze vzpomínek jedné zakládající členky družstva, paní Marie Soumarové:

„Za první provozovnu nám sloužila chalupa vzdálená od Sedloňova asi 10 minut chůze. Střecha šindelová, samá díra, okna vytlučená a uvnitř tolik nepořádku, až se stýskalo. Jenom z půdy jsme odnesli 30 velikých košů haraburdí a prachu. Pak si vzal jeden na starosti okna, druhý podlahy, další okolní prostranství. Na střechu jsme si zjednali pokrývače z Dobřan. A tak se to pomalu, ale jistě k té provozovně přeci jenom začalo podobat.

Když se všechno jakžtakž připravilo, měli jsme starost, co vlastně budeme vyrábět, co budeme dělat. Jako první práci nám přivezli v několika pytlich papriku a fialkový kořen. To jsme rozvažovali a prosívali do menších sáčků. Také jsme tady dělali z provázků povřísla, protože tenkrát vůbec nebyly.

V Sedloňově se také začaly vyrábět barvy; ty se dělaly u Grulichů v bývalé textilní továrně. Ani nevím, odkud přivezli zbytky barev v plechovkách, byly toho strašné kupy. Z plechovek jsme je vyškrabávali a dávali do míchačky. K tomu se přidávala fermez a ještě nějaké jiné materiály a pak se to muselo řádně zamíchat. Míchalo se to takovým kopystem, jako se mísil chleba; bolely od toho ruce, ale muselo to být rozmícháno co nejvíc. Nakonec se to v takovém mlýnku utřelo a bylo hotovo. Barva z toho pak byla opravdu pěkná. Později se míchání zařídilo na elektriku a vyrábělo se veseleji.“

Tolik ze vzpomínek paní Soumarové na úplné začátky družstva v roce 1954.

